

rol moeten worden toegekend aan de gezondheidsdiensten. In het ontwerp is de oprichting van gezondheidsdiensten ten onrechte facultatief gesteld, daartoe moesten althans de gemeenten boven 50 000 inwoners verplicht zijn. Dit zou niet zoo kostbaar zijn als men wel meent, want de daarvoor benodigde laboratoria zullen op eenvoudige, doch uniforme wijze moeten zijn ingericht, om rechtsgelijkheid aan de bevolking te verzekeren. De kosten van deze laboratoria schat Schrijver op hoogstens f 6000.—. Ook de Gezondheids-Commissies zullen allicht jaarlijks een aanzienlijke subsidie behoeven voor de onderzoekingen van deskundigen, die eveneens betaald moeten worden. Daar de gezondheidsdiensten echter voor een goed deel dienen ter uitvoering van Rijkswetten, zal het billijk zijn, dat het Rijk daarvoor aan de gemeenten bijdragen toekenne.

De gelijkstelling in bevoegdheden en verplichtingen van den Directeur van den gezondheidsdienst en de Gezondheids-Commissie acht Schrijver niet zulk een bezwaar als men wel meent. De instelling van een Gezondheids-Commissie voor *een deel van een gemeente* acht Schrijver zeer verkeerd, voor *een kring van gemeenten* zeer wenschelijk, doch dan moeten de kringen veel grooter zijn dan 15 000 inwoners. Door een uitbreiding van die kringen zou het door de Regeering geraamde aantal Commissiën belangrijk verminderen.

Dr. JENNY WEYERMAN meent op grond van het bovenstaande, dat:

1°. de ontworpen organisatie niet zoo verwerpelijk is als men meent, doch krachtig doorgevoerd en geleid zeer nuttig kan werken;

2°. de wet voldoende ruimte laat, voor voortgaande ontwikkeling der instelling.

— **Het Emma-kinderziekenhuis.** Aan het 35ste jaarverslag (1899) ontleen ik de volgende bijzonderheden. In het kinderziekenhuis zijn opgenomen 533 kinderen; met 18 kinderen die tijdelijk naar Wijk aan Zee gingen, zijn in het geheel verpleegd 766 kinderen met 25527 verpleegdagen, d i. gemiddeld ruim 69 kinderen per dag, en ruim 47 dagen per kind.

Aan croup en diphtherie leden 218 kinderen; daarvan herstelden 91.74 pCt., terwijl van de geopereerden 78.1 pCt. herstelden, 13 stierven en 2 in behandeling bleven. „De behandeling met serum antidiphthericum bleef zeer „gunstig. Het sterftecijfer blijft zeer belangrijk afnemen”. De klacht wordt echter herhaald, dat de kinderen zoo dikwerf *veel te laat* worden ingebracht.

In de dépendance te Wijk aan Zee zijn verpleegd 124 kinderen met 3918 verpleegdagen; 74 kinderen kregen 1164 strandbaden, 34 kinderen 770 binnenbaden. In Breukelen werden voor rekening van de dames WILLINK VAN COLLEN 43 kinderen verpleegd, onder de leiding van Dr. MIJNLIEFF.

Van de geneeskundige polikliniek maakten 2446, van de chirurgische polikliniek 1755 kinderen gebruik.

— **Koepokinrichting te Groningen.** Uit het verslag over 1899 blijkt, dat aan het parc verricht zijn 1287 vaccinatiën en 23 revaccinatiën. Van de eersten waren er slechts 3 pCt. bij kinderen beneden het jaar. Men verkreeg bij 850 patiënten 10 pokken, bij 174 patiënten 9 pokken, bij 100 patiënten 8 pokken en slechts bij 44 personen 4 pokken of minder. Sedert als minimum 4 pokken zijn aangenomen (vroeger was dit cijfer 5) is de